

ORATIO IN SCHOLIS ¹³⁶

Theologicis ab eodem autore habita, in qua confutatur inanes cauillationes quorundam, & nominatim Caroli Molinæ, aduersus auctoritatem sacrosancti Concilij Tridentini.

Voties in Christi Ecclesia dissensiones & scandala exorta sunt, quæ uniuersam Christianam rempublicam perturbaret, quæq; in particularibus episcoporum & sacerdotum conuentibus sopiri & tolli non possent, sapienter maiores nostri ad concilij uniuersalis auctoritatem, tanquam ad unicum azylum, & scaram fluctuantis nauiculae Petri anchoram, confugere sunt soliti. Sic statim post ascensum Christi in cælum, cum Antiochia orta esset questio de lege Moysi cum euangelio miscenda, & gentibus indicenda, Paulus & Barnabas ascenderunt Hierosolymam ad Apostolos & presbyteros, qui post multam conquisitionem, desinierunt onus legis Moisaicae, gentibus non esse imponendum. Similiter & post Apostolorum tempora contra Arrium, Concilium Nicanum: contra Macedonium, Constantinopolitanum: contra Nestorinum,

August.
vlt. cap.
lib. 4. cōtra
duas
epistolas
Pelagianorum.

Acto, 15.

§ storinus,

Oratio

Horium, Ephesinum: contra Euticeten, Chalcedonense coacta sunt. In quibus quidem Ecclesia Synodis, recta & orthodoxa doctrina de Christi diuinitate, de duabus eius naturis, diuina & humana in vna persona, de duplici operatione Christi, deque diuinitate Spiritus sancti, explicata, defensa & confirmata est. Sic & deinceps ad disceptationes & quaestiones, vniuersam praesertim Ecclesiam perturbantes, & scandala tollenda, generales synodi semper adhibita leguntur. Ac rectè intellexerunt maiores nostri, viri & sacra eruditione, & vite sanctimonia celebres, magnificas illas Christi promissiones de iugi sua & perpetua praesentia cum Ecclesia, ac perpetua Ecclesiae per Spiritum sanctum gubernatione, portae inferi non preuale-

Matt. 16. *bant aduersus eam. Ipsa columna est & firmamentum veritatis. Rogabo patrem, & alium patet dabit vobis, ut maneat vobiscum, non ad tempus aliquod, sed in aeternum, spiritum ve-*

1. Timot. 3. *ritatis. Denique: Ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi: atque alias pleraeq; ad*

Ioan. 14. & 16. *generales potissimum Ecclesiae synodos referendas esse, quas contra Donatistas scribēs beatus Augustinus, consensionem Ecclesiae totius adfirmare non dubitant. Vnde Apostoli & maiores natu Ecclesiae Hierosolymitanae, decretum illud,*

Lib. 1. cōtra Donatistas. cap. 2. 3. 4. & lib. 2. contra Parz *quod*

quod de lege Mosaica gentibus non imponenda
 ediderant, non dubitant Spiritui sancto adscri-
 bere: Visum est, inquietes, Spiritui sancto & no-
 bis, non quod aliquam super ea questione reue-
 lationem per spiritum sanctum accepissent, sed
 quod persuasum haberent suam synodum suamq;
 collationem & conquisitionem spiritui sancto gu-
 bernari & regi.

Et celeberrimi doctoris Gregorij sententia
 illa celebratur apud Catholicos: Sicut sancti enā-
 gelij quatuor libros, sic quatuor Concilia: videli-
 cet que ante eius etatem ex uniuerso orbe cō-
 gregata fuerant: Nicanum, Constantinopolita-
 num, Ephesinum, & Chalcedonense suscipio &
 veneror. Cum igitur iam inde ab initio predica-
 ti euangelij semper & salutare & etiam neces-
 saria sint habitæ Christiani orbis synodi, ad per-
 uersa & impia dogmata contentiosorum here-
 tiorum confutanda & explodenda, & ad disci-
 plinam collapsam tã in clero, quàm in populo in-
 staurandam, eximia Dei erga nos clementia, &
 Romanæ sedis summorum pastorum vigilatia, pro-
 pter nostri seculi hereses & corruptelas, Triden-
 tinum Concilium indictum, coactum, & tan-
 dem feliciter absolutum videmus: per quod va-
 rios & multiplices doctrina errores, quibus
 grauissimè labefactatæ sunt Ecclesiæ Christi,

§ ij & unitas

menianū.

cap. 24.

Acto. 13.

Greg. in

reg. libro

lib. 1. cap. 6.

24. lib. 2.

cap. 49. lib.

3. cap. 330.

Oratio

& unitas Christiana miserè diuulsa & discerpta, corrigendos, & morum corruptelas in omnibus ordinibus emendandas, in Domino confidit omnes p̄j.

Verum ut saluberrimum hunc Concilij fructu hostis ille gloria Christi, & salutis humanae inimicus, interuertat & impediatur, cum non speret œcumenicarum synodorum irradicatum in Christiani populi animis auctoritatem conuelleri se facile posse, & labefactare: homines contentiosos & arrogantes excitat, & tanquam in proscenio extrudit: Qui editis libellis, magnam quidē esse conciliorum generalium, sed legitimorum & Christianorum auctoritatem, diffiteri non audent. Verum illud Tridenti celebratum Concilium, in conciliorum illegitimorum numerum, cum Ariminensi illo numerosissimo, cum Ephesino secundo, cum Constantinopolitano illo de tollēdis imaginibus reijciendum esse: ac proinde neque doctrinæ, neque decretis eius fidem adhibēdam, vanissimis & impudentissimis calumnijs contēdunt: Atque eiusmodi libellos impunē in vulgus promiscuum spargi videmus, proh dolor, o magistratus Christiani, qui in hoc constituti estis, ut Domino in timore seruiatis, hoc est, auctore Augustino, ut ea quæ contra Domini iussa, et imprimis contra religionem sunt, religiosa se-

ueri-

ueritate prohibeat is at que pleēt at is.

In Consilio quodam, quod Iureconsultus Caro-
lus Molinæus, qui in alijs quoq; scriptis suis aper-
tissimum se hostem & oppugnatorem Ecclesiæ
Christi palam declarat. super recipiendis in re-
gno Gallie Tridentinis decretis conscripsit, plu-
rimas unde quaque corrasit rationes, quibus Cō-
cilij Tridentini auctoritatem & fidem in vni-
uersum labefactare & abrogare studuit: addens
quoque in singularum ferè sessionum pleraq; de-
creta, calumniosissimas & ineptissimas cēsuras.
Sed in præsentiarum omiſsis ineptissimis illis in
decreta cauillationibus, de quibus ipsius sacra sy-
nodi censura p̄ys Ecclesiæ filijs sufficere debet, eas
nunc excutere operæ pretium duxi, quas ille ad-
uersus Concilij vniuersam auctoritatem & fidē
magno fastu collegit: atque ostendere quā sint
fuitiles & inanes, & ut ipse appellat, vera nulli-
tates, quò apud omnes sancta & inuiolata sem-
per consistat Synodi sacra auctoritas.

Igitur Concilium Tridentinum esse illegiti-
mum, & minimè recipiendum, ostēdere conatur.

Primum: quia dictum Concilium est indi-
ctum, sola primum auctoritate Pauli tertij, Ro-
mani Pontificis, & postea Iulij & Pij quarti re-
sumptum: at qui legitima Ecclesiæ Concilia sem-
per conuocata sunt auctoritate Imperatorum, &

Epistola.
48. & 50.
lib. 3. con.
Cresco
niū gram-
maticum
cap. 51. Et
lib. 2. cō-
tra Gaudē-
tij episto-
cap 29.

Cauilla-
tiones Ca-
roli Mo-
linæi.

& principum superiorum : conuocationes uerò aliter factæ , semper fuerunt nullæ & irritæ . quemadmodum testatur Hieronymus in Apologia contra Rufinum .

2. Secundo: Manifestum est, inquit, ex historijs ecclesiasticis & scriptis veterum ecclesiæ doctorum, Romanum Pontificem nunquã præsedisse in Concilijs generalibus: sed quando illis interfuit, semper habitum fuisse tanquam vulgarem & gregarium Episcopum, aut certò tanquã recentem aliquem Patriarcham: præsedisse autem semper aut ipsos seniores Patriarchas, aut Imperatorum legatos. Porro in Concilio Tridentino Romanos Pontifices præsedisse nouo more, per suos Legatos, Cardinales & Praefides.

3. Tertio: A sententia Romani Pontificis Leonis, per quam doctrina Lutheri condemnata est, interposita est legitima appellatio ad Concilium generale. Non potest igitur Concilium generale, in quo postea præsedit Romanus Pontifex, censeri legitimum, quia iuri omni, tum diuino, tum naturali, tum humano, repugnat ut iudex, à cuius sententia appellatum est, in nouo quoque iudicio, ad quod prouocatum est, iudex sedeat.

4. Quarto: Pontifex Romanus cū suis, est pars

rea, & accusata de multiplici corruptela doctrinae & morum, & ad suscipiendam reformationem ad Concilium citata. Concilium igitur in quo citatus, reus, & accusatus Romanus Pontifex, sumpsit sibi contra omnem iuris ordinem, personam iudicis, illegitimum prorsus censerè debet.

Quintò: Pontifex Romanus cum suis est cõ-
iuratus, & capitalis hostis eorum quorum caussa
ad Concilium relata est, igitur nulla ratione po-
tuit esse legitimus iudex. 5.

Sextò: In Concilio Tridentino processum est,
parte nec vocata, nec audita, imò exclusa: igitur
Concilium quod sic processit, non potest haberi
legitimum. 6.

Postremò. Prætensum Concilium, habitis Tri-
denti sex sessionibus, translatum est Bononiam,
atque ibi sine aliqua actione mansit suspensum,
donec moriente Paulo tertio, cum eo quoque fi-
nem accepit, & ex toto finitum fuit. Nam cum
sola voluntate Pauli tertij, non per Impera-
torem & principes, neque per auctoritatem
Ecclesie congregatum fuerit, consequitur quòd
per eius mortem extinctum sit. Secundum
enim utriusque iuris censuram, voluntas morte
finitur: alioqui nisi fuisset ex toto Bononia finitum,
electio Papæ successoris Pauli non fuisset penes

Oratio.

Cardinales sed penes dictum concilium. Nō obstante autem prædicta expiratione & extinctio-
ne Concilij, Iulius tertius Pauli successor, anno
1551. & postea Pius quartus anno 1560. illud re-
sumpsit & continuauit in Tridento. Manifestis-
simum autem est, quòd mortuum iam Concilium
& finitum, non potuerit resumì & continuari.
Quare quicquid postea superstructum est per
Iulium & Pium, censendum est super fundamē-
to caduco esse superstructum.

Septem his capitibus serè comprehensum est,
2. Reg. 17 quicquid gloriosus ille Philistæus aduersus in-
structissimam Concilij aciem, & munitissima
Ecclesia Christi castra, eiaculari nō est veritus.
Verùm ne in immensum gloriatur, id confiteri
vel inuitus debet, nō se primum istarum specio-
sarum scilicet obiectionum & cauillationum au-
thorem esse. Sed annis superioribus cū Conci-
liū generale toties à Protestantibus postulatu,
& à Paulo tertio tandem indictum Protestantes
tergiuersantes recusarent, pro iustificatione &
defensione tergiuersationis sue, ab eorum eccle-
siasticis & doctoribus in cōuentu Smalcaldiano
eas exceptiones, idq; non paulò instructiores cō-
scriptas, & Pontifici ac Cæsari, atque alijs ordi-
nibus exhibitas fuisse, clarissimè cognosci potest
ex Commentariis Ioannis Sleidani, (quos de
statu

Io. Sleid.
de statu
religionis
per Ger-
maniam
sub Caro-
lo v.

statu religionis per Germaniam sub Casare illo augustissimo, piensissimo, & religiosissimo Carolo quinto venerandæ recordationis conscripsit) libro vndecimo.

Is enim libro vndecimo suorum Commentariorum scribit: Protestantes has attulisse suæ recusationis causas. Primū, iudicandi potestatem non solum ad Pontificem & Episcopos, verū etiā ad uniuersam Ecclesiam pertinere: quo quidem numero sunt quoque reges, & ceteri ordines.

Quapropter legitimum Concilium haberi non posse, in quo solus Pontifex cum suis, iudicandi potestatem usurpet.

Deinde: Pontificem cum suis, ex litigatoribus alteram esse partem, qua non leuibus de causis, sed de doctrina impia, & impio cultu reprehendatur: pugnare autem cum iure naturali & diuino, ut parti qua rea est, concedatur iudicandi potestas.

Rursus: Pontificem non solum esse alterum litigatorum, sed doctrinam Protestantium multo ante ab eo condemnatam esse. Iniquum verò prorsus esse, ut iudex iterum sit is, à cuius condemnatoria sententia prius est appellatum.

Has itaque recusati iam olim Concilij causas à Protestantibus redditas, Iureconsultus Molinæus rursus in lucem renocat, ad oppugnandā

sacræ

Oratio

Sacra Tridentina synodi fidem & authoritatem.
Quae quam sint vana & futiles, iam superest ut
paucis pro temporis ratione commonstremus.

Solutio
primae ob
iectionis.

Primum itaque quod cavillatur Molinaus
circa Concilij indictionem, solius Pauli tertij Ro-
mani Pontificis voluntate & authoritate, nouo
& inusitato more Concilium indictum & cono-
catum esse, sine Imperatorum & Principum assen-
su & approbatione: id vanissimum esse, & men-
dacium impudentissimum, vel ex ipso diploma-
te indictionis compertissimum cuilibet esse po-
test. Sed ne criminis falsi insimulare audeat in-
uerecundus homo ipsius diplomatis narrationem,
idem liquidissimo demonstrari potest ex ipsius
Sleidani historiae libris, septimo, octauo, et nono:

Sleidanus
libro 7. 8.
et 9. consu-
tat Moli-
nae menda-
cium.

Placuit, inquit Sleidanus, tandem Paulo tertio
in Germaniam remittere Petrum Vergerium,
qui generale Concilium promitteret, qui profe-
ctus ad omnes principes, Mantuae futurum Co-
ncilium denunciaret. Pontificem enim, Caesarem
& Regem Ferdinandum, ista cogitatione & so-
licitudine cum primis affici, ac eandem cetero-
rum quoque principum esse voluntatem: de-
nique Pontificem cum Gallia quoque Rege com-
municasse, qui necessarium esse Concilium et ipse
iudicaret. Ex quibus cognoscis merum et putum
impudentis hominis mendacium.

Quod

Quod verò in eadem obiectione cauillatur non esse Romani Pontificis denunciare Concilium, sed ad Regum & principum auctoritatem id pertinere, alitèrque celebrata Concilia semper irrita fuisse, coarguit eam cauillationem Marcellus ille gloriosus Christi Pontifex & martyr, in sua ad Antiochenos epistola: In qua luculenter scribit, quòd Christi Apostoli, domino inspirante, & hoc instituerunt, ut nulla synodus fieret, præter Apostolica sedis auctoritatem. Quam Apostolorum institutionem repetitam fuisse, & veluti reuocatam, in synodo Nicæna celeberrimus ille Ecclesiæ doctor Athanasius (qui eidem synodo interfuit) testatur cū vniuersis orthodoxis totius Aegypti, Lybiæ, & Thebaidis Episcopis, in Alexandrina synodo, ob Nicæna fidei defensionem congregatis, in Epistola ad Felicem Pont. Rom. in hac verba: Domino beatissimo & honorabili sancto patri Felici, sanctæ sedis Apostolicæ, vrbis Romæ Papæ Athanasius, et vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum et Lybiorum episcopi in sancta Alexandrina synodo gratia Dei congregati: Quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus comota, propter tribulationem nostram nos oēs hortata est ad tuitionem catholicam & apostolicam ecclesiæ in vnum cōuenire, & de nostra oppressione canonicè et vnanimitèr tractare, ideo

Pater bea-

Solutio
cauillatio
nis in pri
ma objec
tione pro
posita, de
imperato
rum pote
state in
cōuocadis
cōcilij.

Marcellus
pontifex.
Huius re
gulæ ec
clesiasticæ
& Iulius
& Dama
sus & A
thanasius
memine
runt.
Athana
sius in
epistola
ad felicem
romanum;

Oratio

beatissime, quia semper antecessores nostri & nos à vestra Apostolica sancta sede auxilium hausimus, & nostri vos curam habere cognouimus, præfatam Apostolicam et summam sedem iuxta canonum decreta expetimus, ut inde auxilium capiamus, unde prædecessores nostri ordinationes & dogmata acceperunt. & post pauca: Nam scimus in magna synodo. cccxviij. episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia, Concilia celebrari, nec episcopos damnari: licet hac & alia quàmplura necessaria, ab hæreticis, qui nos quotidie infestant, & perdere nituntur, ut facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa, nobisq. sublatà. hæc tamen Athanasius. Et cum propter doctrinæ cognitionem, œcumenica Concilia potissimum indici soleant, quam ad episcoporum officium, non ad regum potestatem spectare magno consensu tradiderunt sacri scriptores (quod paulo post ostenditur) quis ambigat, ad sacrum magistratum & non ad politicum, Conciliorum denuntiationem potissimum pertinere? Vide historia tripartita lib. 4. cap. 9.

Solutur
argumē-
tū ex Hie-
ronymi
verbis
factum.

Quod autem Hieronymus Ruffino alleganti Concilium respondet: Ostende primum ab Imperatore Concilium fuisse cōuocatum: Hieronymi verba in apologia aduersus Ruffinum hæc sunt:
Respon-

Responde, quæso, Ruffine, quod dicis Hilarij libros falsatos esse ab hæreticis, & ob id eum à concilio excommunicatum fuisse, Synodus ea, à qua excommunicatus fuit, in qua urbe est habita? Doce qui eo anno consules fuerint, qui imperator hanc Synodum iusserit congregari? Gallia ne tantum episcopi fuerint, an & Italia, & Hispania? certè ob quã causam Synodus congregata sit.

In quibus verbis constat, cum ad Origenis, à catholicis propter hæreticos errores in ipsius libris deprehensos excommunicati defensionem Ruffinus Concilij cuiusdam censuram cõtra Hilarium propter errores hæreticos eius quoque libris inpersos proferret, non aliud egisse Hieronymum, quàm ut edito Imperatoris nomine, sub quo Concilium celebratum esset & cõgregatum, cognosci posset, quodnam illud Concilium esset, quod Ruffinus allegabat, quod concilium extare non satis credebatur Hieronymus, & quod nunquã in lucem prodijisse constat. In eo quoque quod dicitur Imperator Synodum congregari iussisse, non est necesse intelligere sacerdotalis auctoritatis potestatem, quæ decernit Synodum congregandam, fuisse exclusam. Demus autem hoc, quod Imperatores aliquando Synodum conuocauerint, penes quos orbis totius fuit imperiũ: tamen si qui fuerunt catholici, non fecerunt hoc,
nisi

nisi de Romanorum Pontificum sententia, adeo
 ut hereticus ille Imperator Cōstantius, per vim
 adigere Liberū Pontificē conatus sit, ut acta sy-
 nodi Ariminēsis calculo suo cōprobaret, quōd ea
 alioqui minimè rata fore perspectum haberet.

Solutio 6
 obiectis

AEquè vanū est quod obiecit Molinaus, in
 Concilio Tridētino processum esse, parte nec vo-
 cata, nec audita: Nam habita deliberatione in
 Smalcaldico conuentu ita respondisse legato Apo-
 stolico Petro Vergerio Protestātes scribit Sleid-
 danus: Qua sit ipsorum de Concilio volūtas, iam
 ante se non vnīs comitijs declarasse, & Cæsari
 atq; Clemētis septimi legatis exposuisse, se quos,
 legitimū optare Conciliū, & cum reliquis prin-
 cipibus hoc à Cæsare flagitasse. Non ergo se de-
 futuros reipublica, & libenter ad Conciliū vē-
 turos, quod modo legitimè & rite instituatur.

Principes
 seculares
 in Conci-
 liis nō so-
 lere dice-
 re senten-
 tias de re-
 ligione.

Sed hoc fortasse sensit Molinaus, quod disertū
 verbis expresse runt protestantes, partem voca-
 tam non esse admissam ad dicendas sententias,
 & ad suffragandum, sed id muneris solis episco-
 pis & sacerdotibus ibi reservatum esse: cum ta-
 men & sacris literis, & veteris etiam Ecclesia
 demonstrari posse exemplis contendat, adhibi-
 tos fuisse in publica causarum fidei & religionis
 cognitione viros principes atque alios ordines.

Verū si sacras literas tam veteris quàm noui
 testā-

testamenti consulamus, simul & probatissimas rerum ecclesiasticarum historias, ac patrū eruditissimorum testimonia, certissimo comperimus, fidei & religionis, & sacrarum rerum cognitionem & diiudicationem, soli sacerdotali officio in Christi Ecclesia semper fuisse attributā. Cuius rei iustam probationem cum adferre temporis presentis ratio non permittat, unicam tantū celeberrimi illius Ecclesie doctoris Ambrosij sententiam, quam ad Valentinū Iuniorē, cum in exordio imperij sui, adhuc rudis & imperitus discipline ecclesiastica, ad se vocasset de fide litigantes, scripsit in hac verba: Si vel scripturarū seriē diuinarū, vel vetera tēpora retractemus, quis est qui abnuat, in causa fidei Episcopos solere non Imperatores iudicare? Quando audisti, inquit, Imperator clementissime, in causa fidei laicos iudicasse? itāne ergo quadā adulatione curuamur, vt sacerdotalis iuris immemores, quod Deus donauit nobis sacerdotibus, hoc alijs putemus cedendum? Et memorabilis est illa Imperatoris Theodosij sententia, quam scripsit ad Synodum œcumenicam Ephesinam: Deputatus est, inquit, Candidianus magnificus Comes strennuorum domesticorum transire vsque ad sanctissimam Synodum vestrā, ac in nullo quidem, qua faciendæ sunt de pijs dogmatibus quaestiones

Ambrosij
filius ad
Valentinū
Iuniorē.

Theodosij
filius ad Synodū
Ephesinā.

Oratio

stiones communicare. Illicitum namque est eū
qui non sit ex ordine sanctissimorum episcopo-
rum, ecclesiasticis immisceri tractatibus. Quare
celebris ille Canonum professor Franciscus Dna-
renus in libro de ministerijs sacris (in quo non
illibenter arrodit ecclesiasticam iurisdictionem)
Nicolai primi Pontificis ad Michaelem Impe-
ratorem sententiam non satis circumspecte ad-
ducit ad comprobandum, quod in causa fidei, qua
omnibus communis est, nō solum ad clericos, ver-
rum etiam ad laicos, & ad omnes omnino Chri-
stianos, tractatus & cognitio pertineat. Consta-
re enim facile potest paulò attentius legēti, Ni-
colai illam ad Michaelem Imperatorem episto-
lam, & scribendae epistolae occasionem considera-
ti, id tantum scribere Nicolaum, quod in causa
fidei, qua omnibus communis est, cognoscenda
possint praesentes esse & laici: Quemadmodum
Constantinus Magnus Niceno Synodo, & Mar-
tianus Chalcedonensi, & postea Constantinus
sexta Synodo interfuisse leguntur: non tamen
tanquam cognitores & iudices. In causis vero
criminationum, aduersus sanctos episcopos, non
debere praesentes esse Imperatores vel laicos.
agit enim Nicolaus in ea epistola de criminibus
Ignatio episcopo sanctissimo Alexandrino, ab
ambitioso Photio obiectis, & arguit Michaelem,
quod

quod causam criminationum illarum, imperator ob fauorē erga Photiū sibi usurparet. Cuius cause cognitioni ne presentē quidē se exhibere debebat, exēplo Cōstātini et Theodosij, qui huiusmodi criminationū cognitionē vltro ipsis delatam, à se reijcere ad ecclesiasticos indices solebant.

Iam quod deinceps à Molinæo objicitur, manifestum esse ex historijs Ecclesiasticis, & scriptis veterum doctorum, Romanum Pontificem nunquam præsedisse in generalibus Ecclesie Concilijs: sed quoties interfuit, habitum fuisse tanquam vulgarem & gregarium Episcopum, aut certè tanquam recentem aliquē patriarcham: præsedisse autē semper aut seniores patriarchas, aut Imperatorum legatos: luculentissimum mendacium esse, comperiet quisquis superiorum etatum historias ecclesiasticas vel attigerit, & generalium præsertim illorum octo Cōciliorum actiones, quæ in Christi Ecclesia indubitatam authoritatem semper obtinuerunt. Nā in illo primo sacratissimo Nicæno Concilio, Osiū Cordubensem, Episcopum provincie Hispanie, Viatorē & Vincentiū, Romanæ Ecclesie presbyteros, & Apostolica sedis legatos, pro beato Syluestro interfuisse, ac etiā præsedisse, & primos subscripsisse, vniuersa testatur antiquitas. Quin nō contentos fuisse sanctissimos illos patres, trecē-

Solutio à
Cauillia
tionis.

Quis præ-
sederit in
concilio
Nicæno
pro Roma
Pont.

Oratio

tos & octodecim interfuisse Concilio, dictos sedis Apostolica Legatos, sed literas quoque dedisse ad Sylvestrum Papam, quibus ab eo synodi acta confirmari potuerunt, ex actis Concilij compertissimum est.

Quis in
Constan-
tinopoli.

In Concilio similiter Constantinopolitano primo, beati Damasi orthodoxae fidei vindicis viguisse auctoritatem, & praesedisse in eo, ipsius nomine Paulinum Thessalonicensem Episcopum.

Quis in
Ephesin.

Postea in Concilio Ephesino, beati Celestini viguisse auctoritatem, & pro eo Cyrillum Alexandrinum Episcopum praesedisse. Postremo in

Quis in
Chalced.

Chalcedonensi Concilio, vice sanctissimi illius Leonis primi interfuisse, & praesedisse Pascasinum & Lucentium Episcopos, nemo, nisi prorsus Ecclesiasticarum historiarum imperitus, aut sanè omnino impudens, negare potest.

Quin & in Chalcedonensi Concilio, ex sententia ipsius Leonis, omnia acta esse, (quae quidem ad fidem & religionem pertinebant) ex ipsius Concilij actis manifestissimum est. Atque idem factum & observatum fuisse in reliquis illis generalibus concilijs, ex ipsorum actis aequè est manifestum.

Quin potius illud evidenter demonstrare liceret, adeo sine sedis Apostolica auctoritate, nullum Concilium legitimum habitum fuisse unquam

quàm, ut quæ sine eius auctoritate habita sint, etiam œcumenica, adeoq; Imperatorum auctoritate interposita, semper irrita & rescissa postea fuerint per posteriora Concilia.

Quemadmodû cernere est in Concilio Ephesano secundo. Item in concilio numerosissimo Ariminensi, generalibus concilijs, & in Antiocheno illo contra beatum Chrysostomum, & Constantinopolitano illo, sub Imperatore Michaele, pro Photio, contra Ignatium, particularibus Concilijs. Quæ cum ita sint, sapit certè Molinæus (sed ut sapiunt filij huius seculi) quòd tantumputida mendacia vulgi tantum auribus ingerat, libello populari & vernacula lingua scripto.

Nam apud eruditos, qui notissimas Ecclesie historias ignorare non possunt, se fidem obtinere posse, merito diffidit. Cõfutatis vanissimis his cauillationibus, de conuocatione & presidentia, & partium citatione, expèdamus reliquas, quæ plus aliquid momenti & probabilitatis apud imperitos habere possent.

A sententia, inquit, Leonis Pontificis, per quam Lutheri doctrina condemnata est, interposita est legitima appellatio ad Concilium generale. Quare non potest censerì legitimum Concilium, in quo Romanus Pontifex præsidet, præsertim cû Romanus Pontifex rei & accusatus

Solutio 3.
& 4. ca.
uillatio
nis.

T ij personarum

Oratio

personam in eo sustinere debeat, nec possit esse legitimum eius iudicium in propria causa.

De appellatione
interposita.

Quam fuerit legitima appellatio, ea quae facta est à sententia Romani Pontificis definitiva, in his quidem quae sunt religionis, discere licet ex sententia illa Gelasij Pontificis. quam ante annos mille ad Dardaniæ Episcopos scripsit in hæc verba: Cuncta per mundum nouit Ecclesia, quod ea quae ligata sunt à sede beati Petri, nullus omnino Episcopus ius habeat resoluendi. ut quae de omni Ecclesia ius habeat iudicandi, nec de eius liceat indicare iudicio: si quidem ad

A sententia definitiva Romani Pontificis appellare.

illam de qualibet parte mundi Canones appellari voluerunt: ab illa autem nemo est appellare permissus. Nec illud quoque praeterendum, inquit, duximus, quod Apostolica sedes, sine ulla synodo precedente, soluendi quos synodus iniqua damnauerat, & damnandi, nulla existente synodo, quos damnari oportuit, semper habuerit facultatem. Cui consentiunt antiquissimus Pontifex Bonifacius martyr & Damasus. Sed quoniam loci huius & temporis non est arduam illam questionem discutere: Ad sedem ne Apostolicam, an ad generale Concilium spectet vltimum & infallibile illud Ecclesiae iudicium: illud videmus vtrum praëiudicata Leonis sententia obistere possit, quò minus aut ipse, aut aliquis eius

Bonifacius
Martyr.
Damasus.

in sede Apostolica legitimus successor, possit præesse Concilio, in quo causa semel à Romano Pontifice iudicata, propter hereticorum odiosam contumaciam, iterum cognoscenda proponitur. Atque hîc quoque superiorum temporû ecclesiasticas historias consulamus, & proxime in antiquissimis Concilijs generalibus obseruatâ perscrutemur.

Igitur de Nicæno illo celeberrimo & sacratissimo Concilio scribit Eusebius: Presbyterum quendam apud Alexandriam, Arrium nomine, gloriæ, laudisq; & nouitatis improbè cupidum, praua quedam de fide Christi, & que antea in questionem nunquam venerant, proferre cœpisse. Verùm in posterioribus illis septem Concilijs generalibus controuersias propositas, antea per sedis Apostolicæ Pontifices discussas, atq; etiã diiudicatas fuisse: adeoq; ferè per eos ipsos Pontifices, quorum authoritas in ipsis Concilijs uiguit: ipsaq; Concilia Pontificum præiudicatam sententiã semper fuisse secuta, facile fuerit demonstrare. Nam in Constantinopolitana prima, quæ

lib. 10.
histo Euseb.
cle, cap. 1.

Constantinopolitana prima.

T iij & illius

Oratio

& illius doctrina pertinaces defensores, fuisse etiam anathemate percussos, videre licet in epistola Damasi ad Paulinum Episcopum, Apostolicæ sedis in partibus Orientis Legatum.

Ephesinum Concilium.

Similiter post damnatam Nestorij impietatem à beato Celestino Romano Pontifice eiusdem autoritate, instantibus Imperatoribus, Theodosio & Valentiniano, ad sedandos tumultus exortos, Ephesinum concilium convocatum fuisse, in eoq; Celestini sententiam comprobatam & confirmatam fuisse, ex Celestini literis ad Nestorium, & ad Cyrillum Alexandrinum, atque ex ipsis quoque concilij Chalcedonensis actibus manifestissimum est.

Conciliū Chalcedonense.

Rursus ex actibus concilij Chalcedonensis evidentissimè constat, Eutychetis & Dioscori impiam doctrinam multò ante indictum illud concilium à beatissimo Leone fuisse condemnatam, Leonisq; sententiam à patribus eiusdem Concilij fuisse approbatam.

Quinta Synodus generalis.

Iam Petrum illum Antiochenum, de mysterio incarnationis Dominicæ, noua quedam & blasphema dogmata rursus in ecclesiam inferentem, Seuerum quoque Antiochenum Patriarcham, Petrum Apamiarum Episcopum, & Zoram Syrum monachum, & Antonium, quos quinta synodus autoritate Vigily damnauit, multo

multò ante synodum ipsam damnatos fuisse per Apostolicæ sedis sententiam; ex literis ipsius synodi satis constat.

In sexta quoque synodo idē factitatum esse, ex ipsis actibus synodi manifestè constare potest.

Iconomachos quoque, quos septima synodus universalis damnauit, cōstat multò antè damnatos fuisse per Apostolicæ sedis iudiciū. Primū per Gregoriū tertium in frequentissima Episcoporum synodo: Deinde per Stephanum, eius nominis secundū. Postremò Photium illum superbissimū, quem condemnauit, & ex sede Cōstātinopolitana, vel inuito Michaelē Imperatore, eiecit conciliū uniuersale octauū, antea damnatū fuisse per sententiam Nicolai Pontificis, eius nominis primi, ex authenticis & probatis historijs similiter cōstat.

Satis ex his, superq̄, manifestum esse arbitror, quanta rerum Ecclesiasticarum inscitia laboret causidicus iste Molinæus, dum ex eo synodi Tridentine iudicium tanquam illegitimum calumniatur, quod in eo vigerit præsidis Apostolicæ sedis authoritas, per cuius sententiam antea damnata fuerit ea doctrina, de qua questio in Synodo iterum agitata & tractata est. Nam vna hac calumnia uniuersorū illorū Cōciliorū, quæ uniuersa Christi ecclesia semper uenerata est, auctoritatē impugnare, & eadē suspecta

Oratio.

Deut. 17. & illegitima facere liceret. Quemadmodū itaq;
 in veteri synagoga, cathedra iudiciaria per Moy-
 sen instituta fuit, ad quam quæstio omnis de le-
 ge, de mandato, de cæremonijs, de iustificacioni-
 bus referretur (cuius quidem cathedre præses
 quicquid cum sacerdotibus & leuitis communi-
 cato concilio decreuisset, id sine vlla contradi-
 ctione aut prouocatione ad aliud quodlibet iudi-
 ciū teneretur inuiolabiliter & obseruaretur.)
 Ita Christus in Ecclesia cathedram iudiciariā:
 constituit, ad quam omnis quæstio de fide & re-
 ligione, præsertim quæ in particularibus Episco-
 porum conuentibus desiniri non posset, referretur.
 In qua cathedra Petrum, & eius legitimos
 successores, tanquam pastores & gubernatores
 vniuersæ Christianitatis collocauit. Cuius cathe-
 dre præsides quicquid de quæstione religionis,
 cōmunicato cum suis sacerdotibus & Episcopis
 consilio, & præsertim in æcumenicum totius or-
 bis concilium congregatis, decreuissent, id ab om-
 nibus Christianis sine vlla contradictione aut
 appellatione inuiolabiliter teneretur.

Quare qui appellationem à sentētia præsidis,
 Apostolicam & Ecclesiasticam cathedram te-
 nentis, ad aliud quodcunque cōcilium approbat,
 aut à definitione causarum religionis, præsidem
 cathedre secludit, perinde facit, atque si contra
 Domini

Domini per Moysen constitutionem, à definitione causarum & questionum de lege & institutionibus per presidem cathedræ Moysi facta, appellationem ad aliud iudicium interponeret, in quo à cognitione & definitione causæ præsidæ cathedræ prorsus exclusum vellet.

Quod deinde proponit Molinæus, nõ posse cõseri legitimum iudicium, in quo iudicem is agit, cuius propria causa diiudicanda proponitur, similiter futillus est & vana cauillatio. Perspicuum enim est, controuersiam doctrinæ, in Tridentino concilio propositam, non ad Romanum Pontificem priuatim, siue ad cathedræ Apostolicam, sed ad catholicos uniuersos per totum Christianismum spectare. Cõstat enim, vnum hoc ad discutiendum propositum fuisse, (quod quidem ad doctrinam attinet) utrũ antiqua doctrina, quæ ante natum Lutherum, per totum orbem Christianum, cum pace & unitatis concordia in omnibus Ecclesiis tenebatur, & predicabatur, & quam sedes Apostolica, & Romana Ecclesia constanter profitebatur, & tenendam alijs tradebat, vera sit doctrina, à Christo & Apostolis tradita & accepta: an verò nouitia illa, quam natus Lutherus illi contrariam in Ecclesiam intulit. Et post multam discussionem & conquisitionem definitum esse, antiquam illam

An Rom.
Pont. pro
pria causa
sit quæ in
Concilio
tractata
est.

antiquam illam de religione doctrinam, quam ante natam nouitiam doctrinam profitebatur vniuersa catholica Ecclesia, Romanae sedis magisterium & auctoritatem secuta, solam consentis re cum Apostolica et veteris Ecclesiae doctrina.

An Pont.
Rom. rei
perloaā
iustineat.

AEque futilis est & illa cavillatio, Pontificem Romanum in hac causa accusati & rei personam sustinere. Iam enim demonstratum est, quod quidem pertinet ad doctrinam, eam doctrinam, quae in oecumenico iudicio discussa est, non ad priuatam Pontificis personam, aut sedis Apostolicae cathedram pertinere, sed ei cum vniuersa catholica Ecclesia communem semper fuisse, & etiamnum esse. Quare criminatio haec non Pontificem solum reum facere, sed vniuersam catholicam Ecclesiam impia doctrina insimulare conuincitur.

De cul-
pis praesi-
dum Ec-
clesiae cor-
rigendis.

Atque haec quidem aduersus cavillationem de doctrinae corruptela & impietate, per Romanam cathedram in Ecclesiam inducta. Quid autem de culpis (quas cathedra Apostolica praesides, homines mortalitatis pondere & iugo grauari, per humanam fragilitatem admittunt) sine conuincendis, sine redarguendis, sine denique diiudicandis & puniendis, religiosa patrum antiquitas censuerit & obserauerit, ex synodis quibusdam Ecclesiasticis cognoscere licet.

cet. In primis, ex illa omnium antiquissima, in Sinuessa Campanie urbe congregata, ubi ^{Synodus in Sinues} Marcellini Romani Pontificis & Martyris ^{la cōgre} causa tractata est. Item & ex eo Concilio, ^{gata.} quod instante Sixto, & procurante Valentiniano, Romæ frequens coactum est, in quo Sixti, eius nominis tertij, Romani Pontificis causa tractata est.

Item & ex eo Concilio, quod primū Theodoricus regis mandato, & postea Symmachi approbatione conuocatum est: in quo criminatio- nes Symmacho obiectæ discussæ sunt. Postremò ex Concilio illo, in quo crimina obiecta Leoni tertio, instante Carolo magno Imperatore, cognoscenda & indicanda proposita sunt.

In quibus synodis constanter venerandi Episcopi & sacerdotes professi leguntur primæ sedis Episcopum, inferiorum nō posse subiacere iudicio.

Id nunc restat ut postremam obiectiōem expendamus: Præensum, inquit Molinæus, Concilium Tridenti primum inchoatum, & deinde ^{7. Obie} Bononiā translātū, per mortē Pauli tertij extin- ^{ctiois} ctū et finitū est: alioqui nisi cū Paulo tertio mor- ^{dissolutio} tum esset, et ex toto extinctum, electio Papæ, Pauli successoris, nō ad Cardinales, sed ad cōciliū ipsum pertinuisset. Igitur quicquid post Pauli mortem

Oratio

mortem, siue Iulius, siue Pius, extincto Concilio,
superstruxit, irritum est & caducum.

Solent causarum Patroni, argumentum in
quo firmissimam causæ defensionem positam ex-
istimant, in vltimum locum reijcere: verum hæc
Molinæi postrema argumentatio adeo infirma &
inepta mihi quidē videtur, vt non persuadeat,
à tam celebri causidico & iuris perito proficisci
eam potuisse, nisi pertinaci quodam & cæco con-
tra veram Christi Ecclesiam & Romanam sedē
odio laboraret. Quis enim Iureconsultus adeo
iuris imperitus reperiatur, vt non intelligat,
quam auctoritatem indicendi & conuocandi
generalis Concilij Paulus tertius habuit, eandē
& eius legitimos successores habuisse, per quam
licuerit eis ad peragendum & absoluendū quod
à Paulo tertio inchoatum erat, & propter inci-
dentes insperatos tumultus interruptum patres
dimissos reuocare, præsertim Imperatorum &
Regum voluntate constantè perdurante, solu-
tum quidem esse per Pauli mortem Concilium
illud Bononiæ congregatum, & patres vniuersos
Bononia discessisse, fortasse verum est. Sed eos
non esse legitimè reuocatos ad inchoatam &
interruptam actionem resumendam, continuandam
& absoluendam, siue per literas resumptio-
nis aut renouationis Concilij, siue per literas

non.e indictionis, auctoritate Romanorum Pontificum Pauli successorum, quis, queso, audeat negare? Paulus quidem tertius has calumniosas cauillationes veluti praeuidens, disertis verbis in formula primae indictionis vsus legitur: Sacrum, inquit, œcumenicum & generale Conciliū in ciuitate Tridentina, loco cōmodo & libero, omnibusq; nationibus opportuno incipiendum, proseguendum, & domino adiuuante, ad ipsius gloriam aque laudem, & Christiani totius populi salutem absoluen dum, persiciendumq; indicimus & annunciamus. Quam indictionis formulam manifestum est, non ad inchoationem tantum, sed ad omnem prosecutionem, ad fœlicem vsque finem Concilij spectare: vt nulla alia indictione opus esset, etiamsi per interuenientia impedimenta, actionem Concilij interrumpi contingeret: praesertim cum indictio facta sit non solius Pauli personae voluntate, mandato & iussu (qualia mandata per mortem mandantis expirare solent) sed sedis Apostolicae auctoritate, & venerabilium sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio & consensu.

Sapienter fecit mea quidem sententia Molinaus, sed vt sapiunt filij huius seculi, quod populari lingua conscriptas has futiles & vanissimas cauillationes curioso populi vulgo obtruserit:

Nam

formula
primae in-
dictionis
Concilij
per paulū
tertium.

Nam quod tam ineptis præstigijs viros doctos,
 qui notissimas ecclesiasticarum rerum historias
 ignorare non possunt, decipere & fallere possent,
 non admodum sperare potuit. Sed vulgus quoque
 Christiani populi, nisi prorsus suam æternam sa-
 lutem prostituere velit, facile intelligere
 potest, totius orbis sententiam, arro-
 gantis scriptoris canillationis
 bus iure antepo-
 nendam.

FINIS.

